

Mario Kovač

NIŠTA NIJE PREPUŠTENOM SLUČAJU

Boris Senker

S OBIJU STRANA RAMPE
- *Ogledi o hrvatskoj dramati
i kazalištu*

Leykam international,
Zagreb 2019.

Najnovija knjiga vrsnog profesora i teatrologa Borisa Senkera na jednom mjestu okuplja sedamnaest teatroloških eseja i studija pisanih uglavnom za potrebe znanstvenih skupova ili značajnih domaćih i stranih publikacija. Vjerni Senkerovi čitatelji već su upoznati s ovakvom autorovom kompilacijskom praksom te

znaju da mogu očekivati tematski raznoliko i uvijek kvalitetno štivo.

Tako su i ovom prigodom teme koje autor pokriva izrazito šarolike, u rasponu od bavljenja rijetko istraženim činjenicama o životima naših slavni kazalištaraca sve do pregleda rada široj javnosti potpuno nepoznatih kroničara hrvatskog kazališta poput Nikole Milana Simeonovića. Najviše, čak po tri poglavlja knjige dobio su Marin Držić i Milan Begović. I dok kod Držića autor propitkuje sudnose karnevalskog (u Dundu Marroju), smiješnog i komičnog u njegovim likovima (s naglaskom na njihov bračni život) te nas podsjeća na neke od najvažnijih uprizorenja Držićevih djela u hrvatskim kazalištima, u poglavljima posvećenima Begoviću, Senker se bavi njegovim odnosom spram režije, manje poznatim dramatičarima te, u meni najzanimljivijem poglavlju, pokušajima Begovića da pronađe producenta voljnog da investira u produkcije njegovih dramskih djela u Sjedinjenim Američkim Državama. Boris Senker povijesne činjenice iznosi pedantno, precizno i vrlo detaljno kroz fusnote koje ništa ne prepuštaju slučaju. Osobno, možda bi mi bilo mrvicu draže da je poglavlje o Begoviću i režiji u knjizi pridruženo ostalim dvama poglavljima o njemu, no odluka urednika i (ili) autora očito je bila da se poglavlje spajaju na drukčiji tematski način. Tako je dotično poglavlje pridruženo onima koja se također bave aspektom režijskog posla u kazalištu. Tako, uz navedeno poglavlje o režijskim postavljajima Držića i Begovića, ovdje možemo naći i tekstove o postavljan-

jima Shakespeareove komedije „San ivanjske noći“ te o redateljima postgavrijanske generacije s naglaskom na slavni/ozloglašeni redateljski kartel.

Senker ne zaboravlja, naravno, ni dramske pisce, pa se tako u različitim poglavljima knjige bavi raznim aspektima drama Miroslava Krležje, Tomislava Bakarića, Antona Šoljana i Ivana Supeka, sve ih precizno iščitavajući iz konteksta vremena kada su pisane i izvođene s posebnim naglaskom na političke konotacije i reakcije. Pojedina poglavlja bave se i popratnim kazališnim fenomenima poput dramaturških obrada igara za svečarskim i blagdanskim stolom ili pak vrlo zanimljivog teksta o glasnoj publici. Važno je naglasiti kako se ovaj potonji tekst ne bavi, što bi prvo palo na pamet, neodgojenom ili lošom kazališnom publikom koja time kvari kazališni čin već, najčešće, politički motiviranom publikom koja protestno i organizirano sabotira kazališna djela koja iz nekog razloga smatra neprimjerenima instituciji u kojoj su postavljena. Mišljenja sam kako je ovaj članak možda idealna baza za neku buduću knjigu koja bi se prošireno mogla baviti ovom intrigantnom tematikom ispreplitanja kazališta i realnosti unutar institucija.

Završna dva poglavlja posvećena su i poprištu te razlogu nastanka dobrog dijela ovih tekstova, a to je manifestacija Dani Hvarskog kazališta koja se održava već više od četiriju desetljeća. U predzadnjem poglavlju knjige autor daje temeljit presjek djelovanja jednog od naših najznačajnijih teatrologa Nikole Batušića, i to

isključivo kroz njegova predavanja na Hvaru jer je sve do svoje smrti bio jedini neprekidni sudionik manifestacije. U posljednjem poglavlju knjige autor nas upoznaje genezom osnutka manifestacije te provodi kroz njene metamorfoze i postepeno pomlađivanje kroz društvene i političke promjene.

Zaključno, Boris Senker ovom je knjigom proširio svoj i tako bogat teatrološki opus te nastavio biti primjer besprijekornog i predanog znanstvenog rada koji može poslužiti kao ogledni primjer nadolazećim naraštajima teatrologa i kazalištaraca.

Martina Petranović

TRAGOM POVIJESTI SLOVENSKE SCENOGRAFIJE

Ana Kocjančič

Prostor v prostoru.
Scenografija na Slovenskem od 17. stoletja do leta 1991.

Ljubljana, 2018.

U prosincu 2019. godine proći će deset godina otkako je u organizaciji ULUPUH-a u prostoru zagrebačkoga HDLU-a održana velika retrospektivna izložba *100 godina hrvatske scenografije i kostimografije* i zajedno s popratnim katalogom/monografijom objavljenom dvije godine kasnije,

reprezentativno obilježen stoljetni kontinuitet postojanja hrvatske scenografije i kostimografije kao samostalnih umjetničkih disciplina. Na vala zanimanja što su ga barem dijelom nedovoljno potaknuli rečena izložba i monografija do danas je ostvaren veći broj srodnih izložbi i monografskih izdanja o različitim predstavnicima spomenutih umjetničkih profesija, kao i povijesni pregled hrvatske scenografije, pokrenuta je biblioteka posvećena scenografiji i kostimografiji, osnovani su i/ili učvršćeni studij kostimografije u Zagrebu i kazališnoga oblikovanja u Osijeku, a hrvatski umjetnici nižu nagrade na najpoznatijoj smotri oblikovanja scenskoga prostora Praškome kvadrjenu. No iscrpniji je analitički uvid u povijest hrvatske scenografije zasad ipak izostao, zadržavajući se na parcijalnim obradama pojedinih autora, fenomena ili desetljeća, pa stoga povijest hrvatske scenografije ostaje neostvarena zadaća hrvatske teatrologije kojoj bi u budućnosti svakako trebalo posvetiti zasluženu pozornost. Stanovit milijokaz ili oslonac, ako ne već uzor ili ogledni primjer, na tome bi putu hrvatskoj teatrologiji svakako mogla i trebala biti dvotomna knjiga *Prostor v prostoru* (Prostor u prostoru) slovenske povjesničarke umjetnosti Ane Kocjančič (1977.) objavljena prošle godine u izdanju Slovenskoga kazališnog instituta (Slovenski gledališki inštitut – SLOGI) iz Ljubljane kao dio njegovoga dugogodišnjeg nakladničkog niza Dokumenti (god. 55, br. 99, 2018.). U dvije knjige koje zajednički obasjaju gotovo sedam stotina stranica